

Wymagania podstawowe	Wymagania ponadpodstawowe
I. Osoba przedsiębiorcza	
<ul style="list-style-type: none"> - wymienia cechy osoby przedsiębiorczej; - charakteryzuje swoje role społeczne; - wymienia społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania; - wymienia czynniki wytwórcze i opisuje ich znaczenie w gospodarce; 	<ul style="list-style-type: none"> - przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza; - charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania; - charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin; - rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia i informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki;
II. Gospodarka	
<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe rodzaje rynków; - charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż 	<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków; - omawia transformację gospodarki Polski po 1989 r.; - wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach;
III. Ekonomia osobista	
<ul style="list-style-type: none"> - wymienia korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie; - przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta; - wymienia prawa konsumenta oraz instytucje stojące na ich straży; - omawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową; - wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów; - oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej; - ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie; - analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych; - rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania; - wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową a wysokością emerytury; - analizuje oferty firm ubezpieczeniowych; 	<ul style="list-style-type: none"> - podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach, i ocenia skutki własnych działań; - odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; - wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie; - wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych; - wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie; - oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie; - charakteryzuje system emerytalny w Polsce;
IV. Kariera zawodowa	

<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości, odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej; - wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka; - wymienia własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym; - na podstawie ofert pracy analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim; - rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy <i>Kodeksu pracy</i>, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy; - sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy; - wymienia korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie; - wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych; - przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta; 	<ul style="list-style-type: none"> - wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje; - przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych; - stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska; - analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym; - charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; - omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem;
---	--

V. Przedsiębiorstwo

<ul style="list-style-type: none"> - sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie; - opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa; - charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym; - omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; - omawia cechy dobrego kierownika zespołu; 	<ul style="list-style-type: none"> - rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa; - charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo; - omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji; - charakteryzuje czynniki wpływające na sukces i niepowodzenie przedsiębiorstwa; - identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji; - omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji;
--	---

VI. Państwo i gospodarka

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia ekonomiczne funkcje państwa; - wymienia, omawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę; - rozróżnia formy i funkcje pieniądza; - wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne; - wyjaśnia pojęcie inflacji; - wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa; 	<ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa; - opisuje, analizuje przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę; - charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej; - identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji - wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę;
---	---

VII. Globalna gospodarka

<ul style="list-style-type: none"> - wymienia podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego; - charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce; - opisuje okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej; - podaje przykłady największych centrów finansowych i gospodarczych na świecie.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego; - charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce; - wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski; - wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej; - wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny; - wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie; - ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.
---	--

W zależności od metod i technik edukacyjnych oraz treści nauczania w kształceniu w zakresie podstaw przedsiębiorczości nauczyciel może zastosować różnorodne sposoby sprawdzania osiągnięć ucznia, tj.:

Wypowiedzi ustne

- omówienie przebiegu i wyników pracy grupy podczas zajęć dydaktycznych,
- argumentacja podczas prowadzonej dyskusji, debaty,
- referowanie zagadnień w oparciu o przygotowaną indywidualnie lub zespołowo prezentację,
- prezentacja scenek na zadany temat np. rozmowa kwalifikacyjna,
- autoprezentacja;

Prace pisemne

- samodzielne opracowanie notatki z lekcji,
- samodzielne lub zespołowe opracowanie prezentacji na wskazany lub wybrany temat,
- rozwiązywanie testów z zadaniami otwartymi i zamkniętymi,
- sporządzenie raportu z realizacji indywidualnej lub zespołowej projektu,
- opracowanie planu projektu, plakatu i inne prace związane z udziałem w zespole zadaniowym.

W ocenianiu ważną rolę odgrywa samoocena i opinia członków grupy, w której pracuje uczeń. Szczególnie należy podkreślić konieczność oceniania wszystkich form aktywności ucznia, zwłaszcza takich, jak:

- zaangażowanie w dyskusje,
- udział w przedsięwzięciach,
- kreatywność i zaangażowanie w podejmowaniu zadań,
- wywiązywanie się z podjętych zadań,
- organizowanie i kierowanie realizacją np. projektu,
- prezentacja pracy grupy i autoprezentacja,
- umiejętność wypowiedzania się, argumentowania,
- opracowanie graficzne np. zaproszeń, plakatów,
- umiejętność dokumentowania obserwacji, dyskusji,
- stosowanie w praktyce zdobytych wiadomości i umiejętności,
- tworzenie portfolio.